

Suvestinė redakcija nuo 2014-10-24 iki 2018-12-31

Nutarimas paskelbtas: Žin. 2006, Nr. [78-3062](#), i. k. 1061010NUTA000X-743

Nauja redakcija nuo 2013-12-29:

Nr. [XII-725](#), 2013-12-19, Žin. 2013, Nr. 136-6914 (2013-12-28), i. k. 2013-00145

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

NUTARIMAS

DĖL KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PLĖTROS PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2006 m. liepos 4 d. Nr. X-743

Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo 5 straipsnio 2 dalimi, n u t a r i a:

1 straipsnis.

Patvirtinti Krašto apsaugos sistemos plėtros programą (pridedama).

2 straipsnis.

Šis nutarimas įsigalioja 2014 m. sausio 1 d.

SEIMO PIRMININKAS

VIKTORAS MUNTIANAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Seimo
2006 m. liepos 4 d.
nutarimu Nr. X-743
(Lietuvos Respublikos Seimo
2013 m. gruodžio 19 d.
nutarimo Nr. XII-725
redakcija)

KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PLĖTROS PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krašto apsaugos sistemos plėtros programos (toliau – Programa) tikslas – nustatyti strateginį krašto apsaugos sistemos (toliau – KAS) plėtros tikslą, taip pat tikslus, uždavinius ir prioritetus, kuriais vadovaujantis rengiami vidutinio ir trumpojo laikotarpio KAS planavimo dokumentai. Atsižvelgiant į tai, kad įvedus karo padėtį ar ginkluotos gynybos nuo agresijos (karo) atveju Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VSAT prie VRM), Vadovybės apsaugos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VAD prie VRM), Viešojo saugumo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VST prie VRM) ir koviniai Lietuvos šaulių sąjungos (toliau – LŠS) būriai priskiriami ginkluotosioms pajėgoms, ši programa nustato KAS uždavinius bendradarbiaujant ir teikiant paramą institucijoms prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir LŠS. KAS bendradarbiavimo ir paramos institucijoms prie Vidaus reikalų ministerijos mastas ir sąlygos nustatomos Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos ir Vidaus reikalų ministerijos susitarimuose ar kituose dokumentuose.

Punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1285](#), 2014-10-21, paskelbta TAR 2014-10-23, i. k. 2014-14557

2. Ši programa pakeičia Krašto apsaugos sistemos plėtros programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. X-743 „Dėl Krašto apsaugos sistemos plėtros programos patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. [78-3062](#); 2007, Nr. [58-2228](#)), ir bus įgyvendinama 2014–2023 metų laikotarpiu.

3. Programa yra parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2131 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2012, Nr. 76-3945), Valstybės ginkluotos gynybos koncepcijos (toliau – VGGK), patvirtintos Valstybės gynimo tarybos 2011 m. gegužės 19 d. nutarimu Nr. V-11S „Dėl Valstybės ginkluotos gynybos koncepcijos“, ir Lietuvos Respublikos karinės strategijos, patvirtintos 2012 m. lapkričio 22 d. krašto apsaugos ministro įsakymu Nr. V-1305 „Dėl Lietuvos Respublikos karinės strategijos tvirtinimo“, nuostatomis.

4. Programoje vartojamos sąvokos yra suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatyme (Žin., 1998, Nr. [49-1325](#)), Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatyme (toliau – Karo prievolės įstatymas) (Žin., 1996, Nr. [106-2427](#); 2011, Nr. [86-4150](#)), Lietuvos Respublikos mobilizacijos ir priimančiosios šalies paramos įstatyme (Žin., 1996, Nr. [116-2695](#); 2011, Nr. [72-3464](#)).

II. KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS BŪKLĖS ĮVERTINIMAS

5. Siekiant įgyvendinti Nacionalinio saugumo strategijoje įtvirtintas subalansuotos gynybos politikos nuostatas ir VGGK nustatytus pasirengimo ginkluotai valstybės gynybai uždavinius bei reikalavimus, yra siekiama plėtoti KAS taip, kad ji būtų parengta savarankiškai ir kolektyvinei

gynybai bei tarptautiniams įsipareigojimams vykdyti, gebėtų prisidėti prie saugumo užtikrinimo valstybėje taikos metu ir atsakyti į kitus saugumo iššūkius, įskaitant naujas grėsmes. Atskirose KAS veiklos srityse išlieka iššūkių ir spęstinių klausimų.

6. Visapusišką kariuomenės plėtrą ir modernizaciją, jos aprūpinimą ginkluote, karine įranga ir technika bei infrastruktūros plėtrą labiausiai stabdo nepakankamas gynybos finansavimas, kuris išlieka vienas mažiausių tarp Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (toliau – NATO) valstybių narių. Ribojamas kariuomenės vienetų komplektavimas profesinės karo tarnybos ir aktyviojo rezervo kariais, nukenčia rezervo formavimas ir karinis rengimas. Nėra galimybių plėtoti pajėgumus nacionaliniams poreikiams tenkinti ir tarptautiniams įsipareigojimams įgyvendinti. Tačiau, sustabdžiusi finansavimo mažinimą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė) sudarė sąlygas pagrindiniams KAS įsigijimams neatidėliotiniams kariuomenės poreikiams tenkinti, prioritetinių pajėgumų plėtojimui ilgesniuojau laikotarpiu.

7. Lietuvos Respublika, kaip NATO ir Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybė narė, savo KAS plėtoja atsižvelgdama į NATO ir ES vykstančius pokyčius ir priištus tarptautinius įsipareigojimus gynybos srityje. Siektinas NATO ambicijų lygis nustato, kad tarptautinėse operacijose būtų parengta išlaikyti apie 10 procentų sausumos pajėgumų, o apie 50 procentų jų būtų parengta dislokuoti už Lietuvos Respublikos ribų. Kartu su sąjungininkais Lietuvos Respublika dalyvauja tarptautinėse operacijose, skiria pajėgumus į NATO greitojo reagavimo pajėgas (angl. *NATO Response Force*, NRF) ir ES kovines grupes (angl. *Battle Groups*), pagal galimybes prisideda prie daugiašalių NATO projektų įgyvendinimo, teikia priimančiosios šalies paramą (toliau – PŠP) NATO oro policijos misijai. KAS plėtros planavimas yra neatsiejamas nuo NATO gynybos planavimo. Sudedamoji šio proceso dalis yra NATO pajėgumų siekiai, pagal kuriuos suformuluojami reikalavimai KAS pajėgumams, skirtiems prisidėti prie NATO užduočių vykdymo.

8. Nustatčius naują Lietuvos kariuomenės sausumos pajėgų (toliau – SP) struktūrą, padėti pagrindai esminei Lietuvos kariuomenės struktūros pertvarkai. Motorizuotoji pėstininkų brigada „Geležinis Vilkas“ pertvarkoma į mechanizuotąją pėstininkų brigadą (toliau – MPB). Iš „Geležinio Vilko“ brigados iškelti du motorizuotieji pėstininkų batalionai – Karaliaus Mindaugo motorizuotasis pėstininkų batalionas ir Didžiosios kunigaikštienės Birutės motorizuotasis pėstininkų batalionas – priskirti tiesioginiam SP vado pavaldumui. Krašto apsaugos savanorių pajėgų (toliau – KASP) Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų mokomasis batalionas reorganizuotas į motorizuotąją pėstininkų batalioną, kuris taip pat priskirtas tiesioginiam SP vado pavaldumui. Šia Lietuvos kariuomenės struktūros pertvarka siekiama plėsti sausumos reguliariusius ir teritorinius pajėgumus. Tačiau šiuo metu pertvarkyti SP koviniai vienetai nevisiškai sukomplektuoti ir nepakankamai aprūpinti veiksminga ir patikima, NATO standartus atitinkančia ginkluote, technika ir įranga, kad visiškai atitiktų pasirengimo vykdyti nustatytus uždavinius naujoje SP organizacijoje reikalavimus.

9. Lietuvos kariuomenės (toliau – LK) vienetai yra komplektuojami iš profesinės karo tarnybos karių ir aktyviojo rezervo karių. Taip pat svarbus personalo komplektavimo šaltinis yra kariai, baigę bazinius karinius mokymus, ir studentai, baigę jaunesniųjų karininkų vadų mokymus. Vis dėlto, esant nepakankamam finansavimui, to nepakanka, kad kariuomenės koviniai vienetai būtų visiškai sukomplektuoti personalu, kad nacionaliniams gynybos poreikiams skirtas rezervas suformuotas, aktyvusis rezervas sustiprintas ir karių būtinieji poreikiai patenkinti.

10. Valstybės ginkluotai gynybai svarbios oro erdvės ir teritorinės jūros, išskirtinės ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo apsaugos ir gynybos sistemos yra nuolat ir nuosekliai plėtojamos, stiprinami karinių oro ir jūrų pajėgų pajėgumai, siekiant juos komplektuoti iš tinkamai parengto personalo ir aprūpinti reikiama technika ir įranga. Transporto orlaivių, kuriais į tarptautinių operacijų rajonus vežami kariai ir kroviniai, ir dviejų minų paieškos ir minų kenksmingumo pašalinimo laivų įsigijimas pagerino KAS dalyvavimo tarptautinėse operacijose ir kitų tarptautinių įsipareigojimų vykdymo kokybę. Tačiau veiksmingesnei nacionalinės oro erdvės ir teritorinės jūros, išskirtinės ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo apsaugai vykdyti ir gynybos veiksmams pasirengti būtina įsigyti atitinkamos ginkluotės, tėti tinkamą personalo komplektavimą ir jo rengimą.

11. Kovai su nekonvencinėmis ir asimetrinėmis grėsmėmis yra plėtojamos specialiųjų operacijų pajėgos (toliau – SOP), prisidedančios prie tarptautinės kovos su terorizmu ir pasirengusios greitai reaguoti į valstybės suvereniteto ir teritorijos vientisumo pažeidimus. SOP būtina toliau stiprinti: tęsti tinkamą komplektavimą ir aprūpinimą ginkluote, technika ir įranga, atitinkančia reikalavimus SOP užduotims vykdyti, užtikrinti tinkamas rengimosi sąlygas.

12. VGGK iškėlė naujus reikalavimus, susijusius su vadovavimo ginkluotosioms pajėgoms ir kontrolės užtikrinimu. Pradėta kurti operacinių vadaviečių sistema ir pajėgumai, skirti veiksmingam šios sistemos funkcionavimui užtikrinti.

13. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos strateginį aplinkos grėsmių vertinimą, išlieka poreikis didelį dėmesį skirti strateginės žvalgybos ir kontržvalgybos veiklos plėtrai ir tobulinimui. KAS strateginė žvalgyba turi užtikrinti sprendimų priėmėjų, gynybos politikos formuotojų, gynybos ir operacijų planuotojų aprūpinimą žvalgybos informacija. Kontržvalgyba veiksmingai prisideda prie grėsmių, atsirandančių dėl užsienio specialiųjų tarnybų, organizacijų ar asmenų veiklos, nustatymo ir šalinimo.

14. LK žvalgybos pajėgumai operaciniu ir taktiniu lygmenimis yra nepakankamai išplėtoti, ilgą laiką jiems buvo skiriama nepakankamai dėmesio. Būtina siekti, kad operacinio lygmens žvalgybos pajėgumai užtikrintų žvalgybinės informacijos rinkimą, analizę, apdorojimą ir paskirstymą operaciniu ir taktiniu lygmenimis ir padėtų vadams priimti karinius sprendimus.

15. Vadovavimui ir kontrolei užtikrinti išlaikomi esami ryšių ir informacinių sistemų (toliau – RIS) pajėgumai, įsigyjama RIS įrangos, plėtojami KAS RIS padaliniai, įskaitant NATO perdislokuojamą RIS vienetą (angl. *Deployable CIS Module D*), kurį bus galima skirti ir nacionalinėms užduotims vykdyti. Tačiau turimi RIS pajėgumai nėra pakankami, kad būtų galima užtikrinti saugų ir operatyvų reikiamos informacijos ir duomenų perdavimą tarp mobiliųjų (perdislokuojamų) KAS padalinių.

16. Atsižvelgiant į informacinių grėsmių stiprėjimą, KAS būtina toliau plėtoti pradėtus kurti pajėgumus šioms grėsmėms atremti, organizuoti veiksmingą strateginę komunikaciją, intensyvuoti bendradarbiavimą su Baltijos jūros regiono valstybėmis ir kitomis NATO bei ES valstybėmis narėmis, nustatant kovos su informacinėmis grėsmėmis strategines kryptis, pajėgumų poreikį ir jų plėtros perspektyvas.

17. KAS kibernetinio saugumo pajėgumas stacionariuosiuose KAS RIS tinkluose yra pakankamai gerai išplėtotas, dėl to, nacionaliniu mastu nustačius ypatingos svarbos informacinę infrastruktūrą, prie jos kibernetinės gynybos galėtų prisidėti ir KAS. Tačiau tokio pajėgumo trūksta kibernetiniam saugumui mobiliosiose (perdislokuojamose) vadavietėse ar vienetuose užtikrinti. Ypač svarbus yra nuolatinis šios srities personalo rengimas ir specialios įrangos įsigijimas ar atnaujinimas. Nustačius kibernetinio saugumo sistemos plėtros uždavinius nacionaliniu mastu, gali iškilti naujų KAS kibernetinio saugumo sistemos plėtros poreikių.

18. LK logistikos sistema nevisiškai atitinka VGGK keliamus reikalavimus ir nepakankamai užtikrina kovinio aprūpinimo bei ginkluotės sistemų gyvavimo ciklo ir atsargų tiekimo grandinės valdymo efektyvumą. LK trūksta modernių kovinio aprūpinimo pajėgumų, technikos ir įrangos, ypač tai aktualu dėl logistinės paskirties transporto priemonių, lauko stovyklų modulių, aukštesnio lygmens medicininės paramos karinių vienetų, veikiančių už Lietuvos ribų (angl. *ROLE II*), aprūpinimo. Ginkluotės sistemų gyvavimo ciklo ir atsargų tiekimo grandinės valdymas yra nepakankamai efektyvus, nes planavimo, apskaitos ir turto valdymo procesai menkai priderinti prie šiuolaikiškų duomenų apie turimą turtą ir jo apskaitą informacinių sistemų.

19. Krašto apsaugos ministerija aktyviai plėtoja LK ir KAS padalinių bendradarbiavimą su Lietuvos mokslo ir studijų institucijomis gynybai skirtų technologijų srityse. Įsteigta Karo mokslo ir technologijų taryba prie Krašto apsaugos ministerijos. Jos veikla leis panaudoti mokslo ir pramonės potencialą projektams, kurie padėtų spręsti LK poreikius.

20. Siekiant užtikrinti veiksmingą turimų KAS energijos išteklių naudojimą ir pakankamą apsirūpinimą energijos ištekliais tarptautinėse operacijose, vis aktualesni tampa energetinio saugumo klausimai. Pradėtos svarstyti energijos išteklių taupymo ir energetinių inovacijų pritaikymo KAS galimybės ir perspektyvos. Energetinio saugumo svarba pripažinta ir NATO

veikloje, o svarbiausias to rezultatas – NATO energetinio saugumo kompetencijos centro (angl. *NATO Energy Security Center of Excellence*) įsteigimas Lietuvoje.

21. Visapusiškas KAS personalo individualus ir kolektyvinis rengimas yra užtikrinamas panaudojant modeliavimo ir simuliacijos technologijas, kurios sukuria pakankamai realistines karinio rengimo sąlygas. Tačiau turi būti plėtojama infrastruktūra, sudarant tinkamas sąlygas NATO didesnio masto pratyboms Lietuvoje ar regione. Pratybų su sąjungininkėmis Baltijos jūros regione svarba išliks ne tik dėl pasirengimo bendriems veiksams užtikrinant regiono saugumą ar NATO matomumą, bet ir didės įgyvendinant NATO Sujungtų pajėgų iniciatyvą (angl. *Connected Forces Initiative*). Būtina pakeisti ar parengti trūkstamas kariuomenės doktrinas ir kolektyvinį rengimą reglamentuojančius dokumentus, juose atspindint ginkluotos gynybos reikalavimus. Atsargos karių įgūdžiams atnaujinti reikia plėtoti rezervo rengimo sistemą. Ne visos LK naudojamos simuliacinės sistemos ir treniruokliai visiškai atitinka LK poreikius, išnaudojamos ne visos tų sistemų galimybės. Be to, sparčiai tobulėjant karinio rengimo technologijoms, atsiranda vis naujesnių ir efektyvesnių karinio rengimo simuliacinių sistemų.

22. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje (toliau – LKA) organizuojamas būsimų LK karininkų bazinis karinis rengimas ir paskesnieji karininkų karjeros kursai. Karinis rengimas derinamas su universitetinėmis studijomis ir moksline veikla. Siekiant, kad būsimieji karininkai įgytų LK reikalavimus atitinkantį karinį parengimą ir aukštąjį išsilavinimą, taip pat užtikrinti LKA plėtrą ir konkurencingumą su kitomis aukštosiomis mokyklomis, būtina tęsti pradėtą LKA reformą, orientuotą į lankstaus universitetinių studijų modelio formavimą. Iššūkis tebėra ir kariūnų skaičiaus optimizavimas ir subalansavimas, kad būtų užtikrintas aukšto lygio konkurencingumas ir geriausiųjų atranka.

23. Įtvirtinti teisiniai pagrindai veiksmingai plėtoti individualios ir kolektyvinės gynybos poreikius atitinkančią mobilizacijos ir PŠP sistemą, parengtas ir periodiškai atnaujinamas PŠP galimybių katalogas, nuolat rengiami mobilizacijos ir PŠP mokymai, plėtojama Šiaulių oro uosto PŠP teikimo infrastruktūra. Priimti įstatymai ir jų įgyvendinamieji teisės aktai šiose srityse nustato poreikius tolesnei mobilizacijos ir PŠP sistemos plėtrai: parengti ir atnaujinti mobilizacijos planus valstybėje, sudaryti valstybės civilinio mobilizacinio personalo rezervą, rengti į šį mobilizacinio personalo rezervą įrašytus asmenis atlikti mobilizacijos ir PŠP užduotis, vykdyti mobilizacijos planus.

24. Karo prievolės įstatymas nustato lanksčią, savanoriškumą ir privalomumu grįstą privalomosios pradinės karo tarnybos atlikimo tvarką ir sudaro galimybes tęsti reguliariųjų ir rezervo vienetų personalo komplektavimą per bazinius karinius mokymus, taip pat aukštųjų mokyklų studentams organizuoti jaunesniųjų karininkų vadų mokymus. Švietimo gynybos klausimais veikla kol kas neišplėtotą iki tokio lygio, kad piliečiai būtų nuolat šviečiami apie Tėvynės gynimą ir būtų deramai ugdoma jų pilietinė pareiga rengtis gynybai. Aktualus išlieka jaunimo nuostatų dėl pasirengimo valstybės gynybai gerinimas. Dauguma piliečių visuomenės apklausose pritaria būtinybei rengtis valstybės gynybai, tačiau jaunimo, pritariančio rengimuisi valstybės gynybai, procentinė dalis mažesnė negu kitų amžiaus grupių.

25. KAS aktyviai remia LŠS, atsižvelgdama į jos poreikius ir KAS galimybes: padeda rengti šaulių ir instruktorių rengimo programas, teikia materialinę ir organizacinę paramą LŠS mokymams ir kitiems renginiams. Įvertinus kompetentingų instruktorių trūkumą, inicijuotas pedagogų rengimas LŠS jaunųjų šaulių neformaliajam ugdymui mokyklose organizuoti.

26. Įgyvendinant Lietuvos Respublikos karinę strategiją ir VGGK, vykdomas Vidaus reikalų ministerijos ir Krašto apsaugos ministerijos tarpinstitucinis bendradarbiavimas rengiant VSAT prie VRM, VAD prie VRM ir VST prie VRM veikti ginkluotųjų pajėgų sudėtyje kartu su LK. Įvertinus šių institucijų pasirengimo lygį ir atsižvelgiant į KAS paramos teikimo galimybes, pagrindinė bendradarbiavimo kryptis išlieka individualus ir kolektyvinis rengimas bendriems ginkluotųjų pajėgų veiksams.

Punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1285](#), 2014-10-21, paskelbta TAR 2014-10-23, i. k. 2014-14557

27. Lietuvos Respublikos oro erdvės stebėjimo ir kontrolės sistemos veiksmingumui ir sėkmingam funkcionavimui NATO integruotoje oro erdvės gynybos sistemoje NATINAMDS (angl. *NATO Integrated Air Defence and Missile Defence System*) užtikrinti pradėtas taikos meto oro erdvės stebėjimo sistemos tobulinimo ir stiprinimo projektas, kurio tikslas – pasiekti, kad Lietuvos radiolokacinis laukas atitiktų NATO ir nacionalinius reikalavimus. Vykdomi ir kiti projektai, užtikrinsiantys Lietuvos Respublikos oro erdvės stebėjimo ir kontrolės sistemos visišką integravimą į NATINAMDS. Šiuo metu turimomis radiolokacinėmis priemonėmis Lietuvos Respublikos ir jos prieigų oro erdvės stebėjimas bei oro erdvės pažeidimų fiksavimas nepakankamai užtikrinamas.

28. Remiantis LK jūros stebėjimo informacine sistema, sujungiami jūros rajono stebėjimą vykdančių institucijų turimi jūros stebėjimo pajėgumai ir taip kuriama Lietuvos Respublikos integruota jūros stebėjimo sistema. Šios sistemos tikslas – užtikrinti vieno nacionalinio atpažinto jūros paveiklo, leidžiančio jūros rajono stebėjimą vykdančioms institucijoms greitai ir efektyviai keistis informacija bei koordinuoti veiksmus jūroje, sudarymą. Pasiiektas integracijos lygis leidžia institucijoms per trumpesnę laiką ir vienodu būdu atpažinti objektus jūros rajone, racionaliau naudoti lėšas ir įrangą, taip pat suteikia galimybes sustiprinti jūros stebėjimą įvairiuose jūros rajono ruožuose. Aktyviai dalyvaujama regioniniame kariniame jūrų stebėjimo sistemų integravimo projekte SUCBAS (angl. *Sea Surveillance and Co-operation in the Baltic Sea*), kuriuo siekiama integruoti Baltijos jūros regiono valstybių jūros stebėjimo sistemas, taip pat įsitraukiama į kitus tarptautinius tokio pobūdžio projektus.

29. Atsižvelgiant į poreikį greitai ir veiksmingai reaguoti į valstybės suvereniteto pažeidimus ir teikti pagalbą civilinei valdžiai, sukurtos rotaciniu būdu formuojamos Taikos meto užduočių operacinės pajėgos, tačiau jų pasirengimą vykdyti nustatytus uždavinius apsunkina menkas LK finansavimas, personalo komplektavimo ir aprūpinimo sunkumai.

30. Karinėms jūrų pajėgoms nuo 2009 m. perduota civilinė funkcija, kurią anksčiau vykdė Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, – užtikrinti paieškos ir gelbėjimo, teršimo incidentų likvidavimo darbų vykdymą Lietuvos atsakomybės zonoje. Tačiau karinių jūrų pajėgų perimta technika ir įranga yra pasenusi ir tik iš dalies pritaikyta šioms funkcijoms atlikti. 2016 m. baigiasi vienintelio Lietuvoje paieškos ir gelbėjimo laivo „Šakiai“ korpuso efektyvios eksploatacijos laikas, tolesnis laivo naudojimas pareikalautų didelių investicijų, bet būtų neefektyvus.

31. Karinės oro pajėgos atlieka paieškos ir gelbėjimo, aplinkos stebėsenos bei kitas civilinio pobūdžio funkcijas. Turimų sraigtasparnių, skirtų šioms funkcijoms atlikti, gamintojų nustatytas eksploataavimo laikotarpis baigiasi 2016 m.

32. Veiksmingai ir reguliariai teikiama kariuomenės pagalba civilinei valdžiai standartinių sprogmenų kenksmingumo pašalinimo atvejais ir vykdant ištisinį išminavimą. Tačiau LK tik iš dalies apsirūpinta modernia įranga, reikalinga sprogmenų neutralizavimo užduotims vykdyti. Be to, dėl ribotos įrangos eksploataavimo trukmės (apgadinimai šalinant sprogmenų kenksmingumą, saugūs eksploataavimo terminai), besikeičiančių operacinių reikalavimų ir besivystančių technologijų turimą sprogmenų neutralizavimo įrangą būtina reguliariai atnaujinti.

III. STRATEGINIS TIKSLAS

33. Strateginis KAS plėtros tikslas – laiku numatyti grėsmes, užtikrinti patikimą atgrasymą, laiku reaguoti į Lietuvos Respublikos suvereniteto ir teritorijos vientisumo pažeidimus, užtikrinti savarankišką ir kartu su sąjungininkais ginkluotą valstybės gynybą agresijos atveju, pasirengimą atremti naująsias grėsmes taikos, krizės ir karo metu, vykdyti kolektyvinės gynybos įsipareigojimus ir prisidėti prie tarptautinio saugumo ir stabilumo plėtros.

IV. KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PLĖTROS PRIORITETAİ

34. Plėtojant KAS, daugiausia dėmesio turi būti skiriama šiems prioritetams:

34.1. *sausumos karinių vienetų kovinių pajėgumų stiprinimas*. Užtikrinti reguliariųjų ir teritorinių vienetų manevrą sausumoje. Siekti visiškai sukomplektuoti brigados dydžio vienetą (ir reikalingus kovinės paramos ir kovinio aprūpinimo vienetus), gebantį savarankiškai išsilaikyti ir vykdyti kovos veiksmus ir užduotis Lietuvoje, taip pat skirti vienetus, karius ar jų grupes dalyvauti tarptautinėse operacijose;

34.2. *rezervo rengimas*. Siekti parengti rezervą, gebantį tinkamai vykdyti valstybės gynybos užduotis kartu su reguliariaisiais kariuomenės vienetais ir dalyvauti tarptautinėse operacijose;

34.3. *oro erdvės stebėjimo, kontrolės ir gynybos sistemos plėtojimas*. Plėtoti oro erdvės stebėjimo, kontrolės ir gynybos sistemą ir visiškai ją integruoti į NATO integruotą oro erdvės gynybos sistemą, taip užtikrinant oro erdvės stebėjimą ir gynybą;

34.4. *vadovavimo ir valdymo sistemos tobulinimas ir saugaus informacijos perdavimo reikalingu laiku užtikrinimas*.

V. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

35. Pirmasis tikslas – parengti KAS savarankiškai ir kolektyvinei gynybai ir tarptautiniams įsipareigojimams vykdyti Lietuvoje ar už jos ribų. Šiam tikslui pasiekti nustatomi šie uždaviniai:

35.1. *stiprinti sausumos karinių vienetų kovinius pajėgumus ir užtikrinti reguliariųjų ir teritorinių vienetų manevrą sausumoje*. Pagrindinės šio uždavinio įgyvendinimo kryptys:

35.1.1. *SP vienetų plėtra*. SP vienetai bus komplektuojami iš reikalingo personalo ir bus vykdomas kovinis rengimas iki bataliono lygmens. Pertvarkomi ir plėtojami SP vienetai, planuojama juos aprūpinti patikima ir veiksminga NATO standartus atitinkančia karine technika, ginkluote ir įranga: ugnies paramos sistemomis, individualia ir kolektyvine pėstininkų ginkluote, prieštankine ginkluote ir įranga, stebėjimo, ryšių ir apsaugos priemonėmis. Mechanizuotoji brigada bus pradedama aprūpinti mechanizuotiesiems vienetais reikalingomis šiuolaikinėmis pėstininkų kovos mašinomis ir visureigiais (šarvuotais ir nešarvuotais), o motorizuotieji pėstininkų batalionai – moderniais (nešarvuotais) visureigiais;

35.1.2. *brigados ir SP motorizuotųjų pėstininkų vienetų sąveikos užtikrinimas*. Bus:

35.1.2.1. užtikrinama veiksminga logistinio aprūpinimo sistema, leidžianti SP vykdyti karo, taikos meto, taip pat tarptautinių įsipareigojimų uždavinius;

35.1.2.2. standartizuojamas vienetų kolektyvinis kovinis rengimas, tai sudarytų SP reguliariųjų vienetų ir aktyviojo ir parengtojo rezervo vienetų maksimalios sąveikos galimybes vykdant karo, taikos meto, taip pat tarptautinių įsipareigojimų uždavinius;

35.2. *rengti rezervą ir plėtoti valstybės institucijų pasirengimą mobilizacijai ir PŠP teikti*. Pagrindinės šio uždavinio įgyvendinimo kryptys:

35.2.1. *aktyviojo rezervo formavimas*. Bus toliau komplektuojamos ir aprūpinamos KASP, rengiamas jų ir kitų vienetų karių aktyvusis rezervas. KASP vienetai bus aprūpinami patikima, veiksminga, NATO standartus atitinkančia ginkluote, technika ir įranga, tai yra individualia kario ginkluote, stebėjimo ir apsaugos nuo cheminio, bakteriologinio, radiologinio ir branduolinio poveikio priemonėmis, paramos ugnimi sistemomis, prieštankine ginkluote, transporto priemonėmis, ryšių įranga, logistinės paskirties technika ir įranga;

35.2.2. *parengtojo rezervo karinių vienetų formavimo ir rengimo organizavimas*. Atsižvelgiant į kariuomenės poreikius, bus tęsiamas karo prievolinių rengimas per bazinius karinius mokymus ir jaunesniųjų karininkų vadų mokymus, atsargos karių žinių ir įgūdžių atnaujinimas;

35.2.3. *pasirengimas ginkluotųjų pajėgų mobilizacijai*. Bus rengiamas ginkluotųjų pajėgų mobilizacijos planas, užtikrinamas reikiamų mobilizacinių atsargų kaupimas ir pratybų organizavimas, plėtojama karo prievolės administravimo sistema, tai užtikrintų veiksmingą karo prievolinių apskaitą, šaukimą atlikti privalomąją karo tarnybą ir atsargos karių priskyrimą parengtojo rezervo vienetais. Taip pat bus tęsiamas bendradarbiavimas su VSAT prie VRM, VAD prie VRM ir VST prie VRM vykdant pasirengimą bendriems veiksams ginkluotos agresijos

atveju. Šių institucijų karo meto struktūrų parengimas ir kovinio parengimo vykdymas išlieka svarbiausi ateities darbai;

Punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1285](#), 2014-10-21, paskelbta TAR 2014-10-23, i. k. 2014-14557

35.2.4. *pasirengimas valstybės, savivaldybių institucijų ar įstaigų ir ūkio subjektų veiklos pertvarkai mobilizacijos atveju*. Civilinių mobilizacijos institucijų ir ūkio mobilizacijos subjektai, taip pat jų personalas bus nuolat rengiami vykdyti mobilizacijos ir PŠP teikimo užduotis ir mobilizacijos planuose numatytas priemonės ir veiksmus, taip pat bus koordinuojamas ir kontroliuojamas jų parengimas ir atnaujinimas, įdiegta ir administruojama civilinio mobilizacinio personalo rezervo apskaitos sistema, kad būtų tvarkoma civilinio personalo, vykdyšančio mobilizacijos planuose numatytas priemonės, apskaita ir kad būtų užtikrintas į šį rezervą ir karo prievolininkų registrą įrašytų asmenų duomenų tapatumas;

35.2.5. *piliečių patriotiškumo ugdymas*. Bus plėtojama KAS švietimo gynybos klausimais sistema, apimanti formalųjį ir neformalųjį vaikų švietimą, į bendrojo ugdymo veiklą įtraukta ir LŠS. Piliečių patriotinėms nuostatoms suformuoti bus organizuojama šviečiamoji veikla ir užtikrinama informacijos sklaida įvairiomis komunikacijos formomis (kanalais). LŠS bus teikiama organizacinė, logistinė parama, skiriama metodinė pagalba karinio rengimo srityje;

35.3. *plėtoti Lietuvos Respublikos oro erdvės gynybos pajėgumus ir palaikyti transportavimo oru pajėgumus*. Pagrindinės šio uždavinio įgyvendinimo kryptys:

35.3.1. *daugiasluoksnės oro erdvės gynybos sistemos kūrimas*. Bus plėtojami Lietuvos Respublikos oro erdvės gynybos pajėgumai, kurie gebėtų vykdyti trumpojo ir vidutinio nuotolio oro erdvės gynybą. Planuojama modernizuoti turimas trumpojo nuotolio oro erdvės gynybos ginkluotės sistemas ir įsigyti trumpojo nuotolio nešiojamųjų oro erdvės gynybos ginkluotės sistemų bei vidutinio nuotolio oro erdvės gynybos ginkluotės sistemų. Bus įsigyjama kitos technikos ir įrangos, reikalingos šioms sistemoms eksploatuoti ir transportuoti bei užtikrinančios galimybę naudotis jomis įvairiomis sąlygomis. Bus pritaikoma infrastruktūra ir ja naudotis mokomas personalas;

35.3.2. *centralizuoto valdymo užtikrinimas*. Bus vykdoma trumpojo ir vidutinio nuotolio oro erdvės gynybos ginkluotės sistemų integracija į bendrą Lietuvos Respublikos oro erdvės stebėjimo, kontrolės ir gynybos sistemą;

35.3.3. *transportavimo oru pajėgumų užtikrinimas*. Bus užtikrinamas transporto orlaivių C-27J, kuriais karinės oro pajėgos į tarptautinių operacijų vykdymo rajonus perdislokuoja karius ir krovinius, išlaikymas ir pratęstas trijų sraigtasparnių Mi-8, skirtų kariams ir svarbiems asmenims transportuoti, gyvavimo ciklas iki 2020–2022 m.;

35.4. *plėtoti Lietuvos Respublikos teritorinės jūros, išskirtinės ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo gynybinius pajėgumus*. Planuojama pagal galimybes karines jūrų pajėgas aprūpinti ginkluote ir įranga, parengti personalą ir vienetus gynybiniais veiksmais jūroje su turima ginkluote ir įranga;

35.5. *plėtoti pajėgumus specialiosioms operacijoms vykdyti*. Bus toliau komplektuojami ir rengiami SOP ir jas remiantys kariuomenės vienetai, užtikrinamas kovinis rengimas kiek įmanoma realesnėmis kovos sąlygomis ir atitinkantis reikalavimus, keliamus specialiųjų operacijų vienetams, dalyvaujantiems tarptautinėse kovos su terorizmu operacijose. SOP ir jas remiantys kiti kariuomenės vienetai bus aprūpinami ginkluote, technika ir įranga, atitinkančia reikalavimus SOP užduotims vykdyti, tai yra bus aprūpinama specialiomis transporto priemonėmis, individualia kario ginkluote ir apsaugos priemonėmis veiksmingam vadovavimui ir kontrolei užtikrinti, reikiamomis informacijos rinkimo sistemomis ir ryšių priemonėmis. Per bendras pratybas ir mokymus bei įgyvendinant kitus projektus bus didinama specialiųjų operacijų vykdančių vienetų sąveika su kitomis LK pajėgomis ar vienetais ir NATO valstybių narių analogiškos paskirties kariniais vienetais;

35.6. *plėtoti pajėgumus informacinėms operacijoms vykdyti*. Bus vykdomas pasirengimas identifikuoti informacines grėsmes ir jas atremti strateginiu, operaciniu ir taktiniu lygmenimis. Bus sukuriama pajėgumai strateginei komunikacijai formuoti ir ją įgyvendinančiai veiklai visais lygmenimis koordinuoti, taip pat pajėgumai informacinėms operacijoms savarankiškai ir kartu su

sąjungininkais vykdyti. Informacinių operacijų pajėgumai bus plėtojami, kad laiku užtikrintų tinkamą priešišku informacinių veikų identifikavimą ir analizę bei priešišku informacinių operacijų veikų neutralizavimą;

35.7. *plėtoti vadovavimo, valdymo, žvalgybos, informacijos perdavimo ir kibernetinio saugumo pajėgumus.* Pagrindinės šio uždavinio įgyvendinimo kryptys:

35.7.1. *strateginės žvalgybos ir kontržvalgybos plėtra bei saugumo užtikrinimas.* Toliau bus plėtojami strateginės žvalgybos ir kontržvalgybos bei saugumo užtikrinimo pajėgumai, daug dėmesio teikiant personalo rengimui ir jo įgūdžių tobulinimui, taip pat reikalingų sistemų bei priemonių įsigijimui ir modernizavimui;

35.7.2. *karo metu pritaikytos ginkluotųjų pajėgų vadovavimo sistemos ir jų remiančios kariuomenės žvalgybos plėtra.* Bus toliau diegiama kariuomenės vadovavimo ir valdymo sistemos pagrindu kuriama ginkluotųjų pajėgų vadaviečių sistema, įrengiamos ir aprūpinamos atskiros vadavietės, užtikrinama jų tarpusavio sąveika ir veiksminga veikla ginkluotos gynybos atveju. Bus plėtojami kariuomenės operacinio ir taktinio lygmens žvalgybos pajėgumai, atitinkantys NATO žvalgybos sistemą ir integruoti į ją;

35.7.3. *kariuomenės informacijos perdavimo pajėgumų plėtra.* Bus komplektuojamas personalas LK Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino štabo bataliono RIS vienetai, skirtam nacionaliniams poreikiams. Taip pat įgyvendinamas NATO perdislokuojamo RIS modulio D (angl. DCM D) projektas, kuriuo bus kuriamas nuolatinis NATO RIS vienetas Lietuvoje. Bus toliau modernizuojami esami stacionarieji telekomunikacijų tinklai (KATT) ir kuriamos naujos mobiliosios (perdislokuojamos) informacijos ir duomenų perdavimo sistemos bei elektroninės kovos sistemos. Modernizuojant ir plėtojant stacionariąsias ir mobiliąsias (perdislokuojamas) sistemas, bus diegiamos pažangios ir NATO standartus atitinkančios technologijos, tai užtikrins veiksmingą ir saugų informacijos ir duomenų perdavimą tarp KAS, ginkluotųjų pajėgų vienetų ir koalicijos partnerių vadaviečių. Bus rekonstruojama infrastruktūra, pritaikyta dviejų RIS vienetų poreikiams ir plėtrai;

35.7.4. *kibernetinio saugumo užtikrinimas.* Bus stiprinama mobiliųjų (perdislokuojamų) vienetų apsauga nuo kibernetinių atakų ir diegiamos KAS institucijų ir jų padalinių informacijos ir duomenų perdavimo apsaugos sistemos, per kasdienę veiklą užtikrinančios veiksmingą kibernetinių atakų prevenciją, reagavimą į šias atakas ir techninį sistemos funkcionalumo atkūrimą įvykus kibernetinei atakai. Plėtojant šią sritį, svarbiausi yra nuolatinis ir tinkamas personalo parengimas bei reikiamos technikos įsigijimas;

35.8. *plėtoti jungtinę veiksmingą kariuomenės logistikos sistemą ir logistikos pajėgumus nacionaliniams poreikiams ir tarptautiniams įsipareigojimams vykdyti.* Pagrindinės šio uždavinio įgyvendinimo kryptys:

35.8.1. *kariuomenės kovinio aprūpinimo sistemos plėtra.* Bus plėtojami visų lygmenų kovinio aprūpinimo elementai, užtikrinantys patikimą funkcijų vykdymą taikos meto LK pajėgų ir atskirų struktūrinių vienetų kasdienei veiklai užtikrinti ir pajėgų (vienetų) bei jungtinėms operacijoms remti. Kovinio aprūpinimo pajėgumai bus plėtojami tokiu būdu, kad galėtų užtikrinti ginkluotųjų pajėgų paramą valstybės ginkluotos gynybos metu. Depų, tiesioginės ir bendrosios logistinės paramos pajėgumai bus plėtojami bendrai visoms pajėgoms ir užtikrins funkcijų sutelkimą;

35.8.2. *ginkluotės sistemų gyvavimo ciklo ir atsargų tiekimo grandinės valdymo tobulinimas.* Bus atskiriamos operacinės ir institucinės logistikos funkcijos ir kuriama bendra KAS turto (įskaitant ginkluotės sistemas ir atsargas) apskaitos ir gyvavimo ciklo valdymo sistema. Tam pasiekti bus tobulinamos veiklos, kokybės užtikrinimo ir įsigijimų procedūros ir diegiama informacinė sistema, kuri taikos metu leis sukaupti ir išlaikyti reikiamos parengties ginkluotės sistemas ir jų funkcionalumui užtikrinti reikiamą atsargų kiekį. Įgyvendinus šį uždavinį, taikos meto logistikos sistema gebės užtikrinti VGGK keliamus reikalavimus ginkluotos gynybos metu. Pereinamuoju laikotarpiu karinėse oro ir karinėse jūrų pajėgose, atsižvelgiant į jų ginkluotės sistemų specifiką, bus išlaikomi ir plėtojami atskiri specifinių ginkluotės sistemų gyvavimo ciklo valdymo ir atsargų tiekimo pajėgumai (elementai);

35.8.3. *energijos efektyvaus naudojimo skatinimas*. Išanalizavus galimybes ir pasitelkus naujoviškas technologijas ar metodus, bus įgyvendinami taupaus (efektyvaus) tradicinių energijos išteklių naudojimo ir alternatyvių energijos šaltinių diegimo projektai;

35.8.4. *kariuomenės kovinio aprūpinimo pajėgumų plėtra*. Bus įsigyjama ir atnaujinama kariuomenės vienetų koviniam aprūpinimui skirta karinė technika ir įranga, pirmiausia atnaujinamas ratinių transporto priemonių, skirtų įvairioms tiekimo ir aprūpinimo, sandėliavimo užduotims vykdyti ekstremaliosiomis sąlygomis, parkas, įsigyjama lauko stovyklos modulių, gebančių palaikyti kovinių vienetų galią ir tenkinančių būtinus karių poreikius. Bus kuriami kariuomenės medicininės paramos pajėgumai, kad logistikos vienetai galėtų teikti aukštesnio lygmens medicininę paramą kariniams vienetams, vykdančioms karines operacijas Lietuvoje ir už jos ribų;

35.9. *plėtoti doktrinų ir karinio rengimo, atitinkančio operacijų ir ginkluotos gynybos poreikius, sistemą ir užtikrinti karinį rengimą šiuolaikinėmis ir realistinėmis sąlygomis*. Pagrindinės šio uždavinio įgyvendinimo kryptys:

35.9.1. *doktrinų ir kitų karinį rengimą reglamentuojančių dokumentų rengimas*. Planuojama keisti ir rengti trūkstamas doktrinas, karinį rengimą ir vertinimą bei kovinę parengtį reglamentuojančius dokumentus, kad jie atitiktų karinę ir operacinę doktrinas ir kad į juos būtų įtrauktos įgytos ir sąjungininkų turimos patirties nuostatos;

35.9.2. *bazinis rengimas*. Mokomasis pulkas bus plėtojamas kaip pagrindinis vienetas, organizuojantis visų LK rūšių (pajėgų) būsimų profesinės karo tarnybos karių ir LK aktyviojo rezervo karių bazinį karinį rengimą, taip pat LKA kariūnų rengimą baziniuose kario kursuose;

35.9.3. *vadų ir specialistų rengimas*. Centralizuotam kareivių (jūreivių), puskarininkų ir karių specialistų (pvz., ryšių, informacinių technologijų, logistikos specialistų, vairuotojų ir kt.), reikalingų visoms LK rūšims, rengimui užtikrinti Divizijos generolo Stasio Raštikio Lietuvos kariuomenės mokykloje bus plėtojami karjeros ir specialybės kursai ir mokymo programos. Planuojama išlaikyti ir plėtoti esamus pajėgų mokymo centrus, kuriuose būtų rengiami atskiroms pajėgoms reikalingi specialistai ir vadai;

35.9.4. *karininkų rengimas*. LKA bus plėtojama taip, kad atitiktų KAS personalo poreikius, teiktų aukšto lygio universitetinį ir karinį išsilavinimą, vykdytų tiriamąją ir mokslinę veiklą. Dėl to bus optimizuojamas kariūnų skaičius ir kuriama patikima kariūnų tęstinės tinkamumo karo tarnybai atrankos sistema bei įvertinamas ilgojo laikotarpio KAS karininkų rengimo pagal specializaciją poreikis. Bus gerinama LKA karinių studijų kokybė, kad atitiktų tarptautinius analogiškų akademijų standartus, taip pat plėtojama infrastruktūra, tenkinanti karinio rengimo poreikius;

35.9.5. *kovinio rengimo infrastruktūros plėtra*. Bus plėtojama mokymo infrastruktūra ir simuliacinės sistemos, kad atitiktų nacionalinius ir bendrų su NATO sąjungininkėmis didesnio masto pratybų regione poreikius ir reikalavimus. Prisidedant prie NATO Sujungtų pajėgų iniciatyvos (angl. *Connected Forces Initiative*) įgyvendinimo ir siekiant paskatinti sąjungininkes organizuoti bendras pratybas regione, poligonų infrastruktūra bus plėtojama, kad atitiktų modernius mūšio mieste reikalavimus, o pratyboms skirta įranga užtikrintų geresnės visų kariuomenės pajėgų dalyvavimo galimybes ir poreikius. Taip pat bus diegiamos šiuolaikiškos simuliacinės sistemos, užtikrinamas jų sujungimas tarpusavyje ir integravimas į LK karinį rengimą, su mokymais susijusio personalo parengimas ir kvalifikacijos kėlimas, taip pat užtikrinamos galimybės sujungti LK ir kitose NATO valstybėse narėse esančias simuliacines sistemas tarptautinių pratybų metu;

35.10. *plėtoti pajėgumus, stiprinančius NATO ir ES kolektyvinį matmenį*. Pagrindinės šio uždavinio įgyvendinimo kryptys:

35.10.1. *indėlio į NATO ir ES pajėgumus užtikrinimas*. Bus rengiami pajėgumai, skirti NATO kolektyvinės gynybos įsipareigojimams vykdyti. Taip pat bus plėtojami pajėgumai, skirti dalyvauti tarptautinėse operacijose ir misijose, siekiama, kad būtų parengta tarptautinėse operacijose išlaikyti apie 10 procentų sausumos pajėgumų, o apie 50 procentų jų būtų parengta dislokuoti už Lietuvos Respublikos ribų, ypatingą dėmesį skiriant pajėgumams, skirtiems dalyvauti NATO greitojo reagavimo pajėgose ir ES kovinėse grupėse, parengti;

35.10.2. *NATO pajėgumų stiprinimas.* Bus įgyvendinami Lietuvos Respublikai skirti NATO pajėgumų tikslai, kurie užtikrins tarptautinių įsipareigojimų įgyvendinimą ir kartu prisidės prie pasirengimo valstybės ginkluotai gynybai. Bus įgyvendinami ir plėtojami NATO daugiašaliai projektai, tokie kaip NATO antžeminio stebėjimo sistema (angl. *Alliance Ground Surveillance*, AGS) ir daugiašalis strateginio pervežimo oru projektas, taip pat kiti projektai, paremti NATO išmaniosios gynybos (angl. *Smart Defence*) idėja. Vienas jų – NATO oro policijos misija Baltijos valstybėse, kuri bus įgyvendinama ir plėtojama didinant PŠP ir plėtojant Šiaulių oro uosto infrastruktūrą. Bus užtikrinamas dalyvavimas NATO pratybose ir mokymuose ir siekiama, kad jie taptų reguliarūs ir skirti kolektyvinei gynybai Baltijos jūros regione, o kartu su NATO oro policijos misija didintų NATO matomumą regione. LK vienetų gebėjimas veikti kartu su NATO pajėgomis bus stiprinamas tęsiant MPB „Geležinis Vilkas“ ilgalaikės sąveikos su NATO pajėgomis per Danijos diviziją projekto įgyvendinimą. Bus plėtojami ir įgyvendinami ir kiti bendri projektai, stiprinantys Lietuvos gynybinius ryšius su NATO ir ES valstybėmis narėmis, ypač didinantys Jungtinių Amerikos Valstijų vaidmenį regiono saugumo srityje, Baltijos valstybių kariuomenių integraciją, Baltijos ir Šiaurės valstybių bendradarbiavimą, bendradarbiavimą gynybos srityje su Lenkija.

36. Antrasis tikslas – užtikrinti krašto apsaugos sistemos pasirengimą vykdyti taikos meto užduotis. Šiam tikslui pasiekti bus įgyvendinami šie uždaviniai:

36.1. *plėtoti nuolat (24/7) veikiančią oro erdvės stebėjimo ir kontrolės sistemą, išplėtoti stacionariusius ir perdislokuojamus oro erdvės stebėjimo, kontrolės, vadovavimo ir valdymo elementus.* Pagrindinės šio uždavinio įgyvendinimo kryptys:

36.1.1. *oro erdvės stebėjimo taikos metu stiprinimo ir tobulinimo projekto įgyvendinimas.* Bus įsigyjama reikalinga oro erdvės stebėjimo technika ir įranga, rengiama infrastruktūra ir personalas;

36.1.2. *sąveika su NATO.* Planuojama plėtoti pasikeitimo ryšiais ir duomenimis (jų apdorojimo) sistemas, užtikrinama jų apsauga nuo elektroninio atoveiksmio priemonių ir saugus pasikeitimas informacija Baltijos valstybių oro erdvės stebėjimo (BALNET) ir NATINAMDS sistemose;

36.1.3. *perdislokuojamų oro erdvės stebėjimo, kontrolės ir vadovavimo sistemos elementų plėtra.* Bus modernizuojama ar įsigyta perdislokuojama oro erdvės stebėjimo ir vadovavimo technika ir įranga;

36.2. *plėtoti integruotą Lietuvos Respublikos teritorinės jūros, išskirtinės ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo stebėjimo ir kontrolės sistemą ir minų paieškos bei minų kenksmingumo pašalinimo pajėgumus saugiai laivybai teritoriniuose vandenyse užtikrinti.* Pagrindinės šio uždavinio įgyvendinimo kryptys:

36.2.1. *integruotos jūros stebėjimo sistemos kūrimas.* Siekiant sukurti veiksmingą integruotą Baltijos jūros stebėjimo sistemą, būtina tęsti likusius numatytus techninių ir organizacinių Baltijos jūros rajono stebėjimo priemonių integravimo į bendrą valstybinę sistemą darbus. Dėl bendros stebėjimo sistemos naudos visoms Baltijos jūros rajono stebėjimą vykdančioms institucijoms siektina, kad sistemos kūrimo ir išlaikymo sąnaudos būtų atitinkamai pasidalijamos. Bus toliau dalyvaujama regioniniame karinio bendradarbiavimo projekte SUCBAS, siekiant nuosekliai pereiti prie pažangesnių Baltijos jūros stebėjimo informacijos dalijimosi būdų tarp Baltijos jūros regiono valstybių ir prisiimti dalyvavimo projekte sąnaudas. Planuojama aktyviau įsitraukti į kitus tarptautinius Baltijos jūros stebėjimo projektus;

36.2.2. *Lietuvos Respublikos teritorinės jūros, išskirtinės ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo kontrolės užtikrinimas.* Bus užtikrinamas esamų patrulinių laivų eksploatavimas, jų personalo sukomplektavimas ir tinkamas parengimas;

36.2.3. *pajėgumų, skirtų dalyvauti minų paieškos ir minų kenksmingumo pašalinimo operacijose, plėtra.* Planuojama ilguoju laikotarpiu skirti lėšų laivų eksploatacijai palaikyti ir dalyvauti NATO minų paieškos ir minų kenksmingumo pašalinimo laivų nuolatinės parengties junginio veikloje, prisidėti prie kitų daugiašalių projektų plėtros;

36.3. *plėtoti karinių vienetų pasirengimą reaguoti į Lietuvos Respublikos suvereniteto pažeidimus ir gebėti atlikti paieškos ir gelbėjimo bei kitas taikos meto užduotis.* Pagrindinės šio uždavinio įgyvendinimo kryptys:

36.3.1. *taikos meto užduočių operacinių pajėgų plėtra.* Bus plėtojamas rotacijos būdu parengiamas ir išlaikomas bataliono dydžio kovinis vienetas, pasirengęs greitai reaguoti į galimus Lietuvos Respublikos suvereniteto pažeidimus ir gebantis vykdyti kitas taikos meto užduotis, kurioms vykdyti gali būti pasitelkiami ir kiti LK vienetai. Rotacijos būdu iš viso reikia parengti ir išlaikyti iki 950 karių;

36.3.2. *paieškos ir gelbėjimo iš oro pajėgumų plėtra.* Bus siekiama, Vyriausybei ieškant tikslinio finansavimo galimybių, įsigyti tris naujus sraigtasparnius, pritaikytus išskirtinai paieškos ir gelbėjimo darbams;

36.3.3. *paieškos ir gelbėjimo jūroje pajėgumų plėtra.* Turimą paieškos ir gelbėjimo laivą „Šakiai“ planuojama naudoti iki korpuso efektyvios eksploatacijos pabaigos 2016 m., bet kartu bus siekiama įsigyti naują šiuolaikišką daugiafunkcį laivą, pritaikytą vykdyti paieškos ir gelbėjimo bei teršimo incidentų likvidavimo jūroje darbus;

36.3.4. *išminavimo sausumoje pajėgumų plėtra.* Svarbu išlaikyti ir plėtoti sprogmenų neutralizavimo pajėgumus, užtikrinančius standartinių ir improvizuotų sprogmenų neutralizavimo užduočių vykdymą. Bus užtikrinamas personalo rengimas ir reguliariai atnaujinama sprogmenų neutralizavimo įranga, atsižvelgiant į jos eksploataavimo trukmę ir sąlygas, taip pat į dėl tobulėjančių technologijų tarptautinių operacijų rajonuose kintančias grėsmes.

VI. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS IR ATNAUJINIMAS

37. Programą įgyvendina Krašto apsaugos ministerija ir kitos KAS institucijos. Programos įgyvendinimą koordinuoja Krašto apsaugos ministerija.

38. Programos įgyvendinimas reglamentuojamas Krašto apsaugos ministerijos strateginio planavimo dokumentuose. Programos įgyvendinimas bus vertinamas 2016 m. ir 2023 m. pagal vertinimo kriterijus, pateiktus Programos priede.

39. Programa įgyvendinama iš valstybės biudžeto, ES ir kitų teisėtai gautų lėšų.

40. 2012 m. gegužės 8 d. pasirašytame Lietuvos parlamentinių partijų susitarime dėl gynybos politikos 2012–2016 metais įtvirtinta būtinybė užtikrinti KAS plėtros planus atitinkantį finansavimą ir įsipareigojimas kiekvienais metais tolygiai didinti KAS skiriamas lėšas ir ilgainiui siekti, kad KAS plėtrai užtikrinti būtų skirta 2 procentai šalies bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP).

41. Siekiant užtikrinti šalies gynybinių pajėgumų plėtrą ir modernizavimą bei KAS plėtros prioritetų įgyvendinimą, būtina nuosekliai didinti gynybos finansavimą, tai yra 2015 m. priartėti prie prieš krizę buvusio finansavimo lygio, 2016 m. pasiekti 1 procentą šalies BVP ir nuo 2017 m. siekti, kad Krašto apsaugos ministerijai skiriami biudžeto asignavimai kiekvienais metais didėtų po 0,05 procentinio punkto šalies BVP.

42. Siekiant subalansuoti KAS biudžetą ir užtikrinti, kad finansavimas būtų NATO valstybių narių standartus atitinkančių išlaidų paskirstymo proporcijų:

42.1. didėjant KAS biudžetui, reikia siekti, kad asignavimų dalis personalui išlaikyti neviršytų 50 procentų visų Krašto apsaugos ministerijai skiriamų asignavimų;

42.2. asignavimų dalis ginkluotei ir karinei įrangai įsigyti ir modernizuoti turi būti nuosekliai didinama ir sudaryti ne mažiau kaip 20 procentų visų Krašto apsaugos ministerijai skiriamų asignavimų;

42.3. asignavimų dalis dalyvauti tarptautinėse operacijose neturi viršyti daugiau kaip 10 procentų visų Krašto apsaugos ministerijai skiriamų asignavimų;

42.4. tiesioginių išlaidų, susijusių su koviniu rengimu, dalis nuosekliai turi būti didinama, kad sudarytų ne mažiau kaip 4,5 procento. Krašto apsaugos ministerijai skiriamų asignavimų.

43. Programoje nustatyti tikslai ir uždaviniai turi būti persvarstomi ir tikslinami, jeigu keistųsi Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo strategijos, Lietuvos Respublikos karinės strategijos ar VGGK nuostatos ar iš esmės keistųsi KAS finansavimo gairės.

KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS PLĖTROS PROGRAMOS
ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI IR JŲ SIEKIAMOS REIKŠMĖS

Eil. Nr.	Programos tikslai	Vertinimo kriterijaus pavadinimas ir mato vienetas	Faktinė padėtis ir siektina reikšmė		
			2012 m.	2016 m.	2023 m.
1.	Strateginis tikslas – laiku numatyti grėsmes, užtikrinti patikimą atgrasymą, laiku reaguoti į Lietuvos Respublikos suvereniteto ir teritorijos vientisumo pažeidimus, užtikrinti savarankišką ar kartu su sąjungininkais ginkluotą valstybės gynybą agresijos atveju, pasirengimą atremti naujas grėsmes taikos, krizės ir karo metu, vykdyti kolektyvinės gynybos įsipareigojimus ir prisidėti prie tarptautinio saugumo ir stabilumo plėtos.	Lietuvos Respublikos įsipareigojimų NATO įvykdymo vertinimas (vertinimas <i>Pajėgumų apžvalga</i> iš NATO ekspertų gaunamas kas antri metai („nepatenkinamai“, „vidutiniškai“, „gerai“, „labai gerai“)	Nevertinta	Vidutiniškai	Gera
		Valstybės biudžeto asignavimai krašto apsaugai ¹ (BVP proc.)	0,77 proc.	1,02 proc.	1,37 proc.
2.	Parengti KAS savarankiškai ir kolektyvinei gynybai ir tarptautiniams įsipareigojimams vykdyti Lietuvoje ar už jos ribų.	Išplėtoti prioritetiniai LK pajėgumai („nepakankamai“, „vidutiniškai“, „gerai“, „labai gerai“)	Nepakankamai išplėtoti	Vidutiniškai išplėtoti	Gera išplėtoti
		LK vienetų kovinė parengtis („žema“, „vidutinė“, „aukšta“)	x ²	x	x
3.	Užtikrinti krašto apsaugos sistemos	LK pagalbos vykdant taikos meto užduotis	100 proc.	100 proc.	100 proc.

¹ Asignavimai Krašto apsaugos ministerijai.

² Duomenys sudaro įslaptintą informaciją.

Eil. Nr.	Programos tikslai	Vertinimo kriterijaus pavadinimas ir mato vienetas	Faktinė padėtis ir siektina reikšmė		
			2012 m.	2016 m.	2023 m.
	pasirengimą vykdyti taikos meto užduotis.	valstybės ir savivaldybių institucijoms Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytais atvejais užtikrinimas (procentais).			
		Pagal nustatytus kovinės parengties lygius parengtų LK karinių vienetų, skirtų reaguoti į Lietuvos Respublikos suvereniteto pažeidimus, procentas, palyginti su numatytu parengti skaičiumi.	100 proc.	100 proc.	100 proc.

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Nutarimas
Nr. [X-1135](#), 2007-05-17, Žin., 2007, Nr. 58-2228 (2007-05-26), i. k. 1071010NUTA00X-1135
Dėl Seimo nutarimo "Dėl Krašto apsaugos sistemos plėtros programos patvirtinimo" pakeitimo
2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Nutarimas
Nr. [XII-725](#), 2013-12-19, Žin., 2013, Nr. 136-6914 (2013-12-28), i. k. 2013-00145
Dėl Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo "Dėl Krašto apsaugos sistemos plėtros programos patvirtinimo" pakeitimo
3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Nutarimas
Nr. [XII-1285](#), 2014-10-21, paskelbta TAR 2014-10-23, i. k. 2014-14557
Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 4 d. nutarimo Nr. X-743 „Dėl Krašto apsaugos sistemos plėtros programos patvirtinimo“ pakeitimo